

עין משפט ונר מצוה

לח א ב מיי פ"ד מהל' שמיטה הל' ח וע"י הכהנות ובכ"מ זב"מ טוש"ע י"ד סי' כח טע"ף טו:

לו ג מיי פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הל' כב:

לז ד מיי פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג: לח ה מיי פקד' מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:

שיטה מקובצת

א] הלק"ך עד שלא התא בו מראית מים כשר: ב] והוא דאיכא (כוות) [רביעית] מדם גמור:

רבינו גרשום

רואין אותו כאילו הוא מים. כלומר משערין אותו הדם של בהמה אם יש בו שיעור שאם היה מים היה מבטל דם העוף ולא היה בו מראה אדמומית פטור מלכשות ואי (במיטות) דם הבהמה [מוצט] שאם היה מים לא היה מבטל דם. כלומר דם העוף אדמומית חייב לכשות: ר' יהודה אומר אין דם מבטל דם. כלומר דם העוף אינו מבטל דם הבהמה א] ופטור מלכשות: תנן דם שנתערב במים כו'. לענין זבח אם נתערב במים ויש בו מראה דם כשר לכפרה: לא שנו אלא שגפ' מים לתוך הדם כו'. לא שנו דאמרי' אם יש בו מראית דם כשר אלא שגפ' מים לתוך הדם אבל דם לתוך מים דמים היו עיקר ראשון ראשון בטל הדם: לא צריכא שתדמין במי גשמים. כלומר דבנין לדעת מהו דתימא כיון דתימרו מאליהן והוא לא תימרו לא אחשבינהו ולא ליכשורו קמ"ל דמכשירי: רב (יוסף) [אסין] מנהרביל רב צללחא דדמא. כלומר מה דשנינו כל מראה אדמומית שבו מכפרין ומכשירין בי צללחא דדמא: (דם התמצית) מטמאין באהל והוא דאיכא רביעית. כלומר הן צללחא דדמא אם של מת הוא מטמאין באהל: משקין היוצאין ממנו כמשקין הנוגע בהו. כלומר משקין היוצאין מטבול יום ששבל ולא היה בו עדיין הערב שמש כמשקין שטבול יום נוגע בהן:

א] פי' רבינו בזה תמוה ללאורה להצריכה כיון דאין דם מבטל דם לגמל חז"ל לכמות וכמו שפי' רש"י ואולי דע"ס ית כמאן וז"ע.

פז:

ריש לקיש לא שנו אלא לטבול פמו אבל לקדרה חוזר וניעור אלמא דאפילו טהרה מעוררת טומאה כ"ש דטומאה מעוררת טומאה ואפילו לאצ"י דקאמר וכי טומאה שצטלה חזרה וניעורה היינו מחמת טהרה אבל בטומאה אדמעוררת טומאה ליכא מאן דפליג וכל שכן דאיסור מעורר איסור כדאמר לעיל (דף פו:): אם אמרו ספק טומאה לטהר כו' ובהערל (יבמות דף פב:) גמי אמרי' נתן סאה ונטל סאה עד רוצו אלמא טפי מרוצו לא אמרינן דראשון ראשון בטל אע"ג דהוי בהפסק וי"ל דכ"מ אמרינן דחוזר וניעור אפילו בהפסק ובדם תבוסה דמפליג בין פסק ללא פסק משום דבדם תבוסה דרצנן הקילו והכל בקדשים דוקא אמרינן ראשון ראשון בטל כיוון שנדחה בקדשים שזב אינו חוזר ויגדלה והיהא דצפרק בתרא דע"י (דף עג.) מפרש ר"י דראשון ראשון בטל ואין חלסר בכל שהוא עד שיהא בו נותן טעם כמו צבאר איסורין וקאי אמתניתין דקאמר ואלו אסורין ואסורין בכל שהוא יין נסך כו' מפרש רב דימי דהיינו דוקא כי נפל היתרא לגו איסורא כדקאמר בתר הכי אבל איסורא לגו היתרא אינו אסור בכל שהוא דראשון ראשון בטל כל זמן שיש ששים צהיתר ופרקי תנן ואלו אסורין ואסורין בכל שהוא יין נסך כו' מאי לאו איסורא לגו היתרא לא היתרא לגו איסורא ת"ש יין צמים צניט מאי לאו חתנרא דאיסורא לגו מיא דהיתרא ומהך גופה לא פריך דמודה רבי יוחנן דצנתינת טעם חוזר וניעור תדע דלא טעם כעיקר צנין שאינו מנינו מן הדמור כדאמר בהתערובות (ובחים דף עח:): ובאלו עוברין (פסחים דף מד:): ובפ' שלשה מינין (מ"ר דף לו.) אלא ה"פ מדסיפא איסורא לתוך היתרא ה"נ רישא דיין ציין בכל שהוא ומשני לא נפצל חמרא דהיתרא לגו מיא דאיסורא ופרקי

מדרישא צמיא דאיסורא סיפא נמי צמיא דאיסורא וקמיני מים ציין צניט פירוש וכי הכי דמיא סיפא צאיסורא לגו היתרא ה"ה רישא דיין ציין בכל שהוא ומשני דכולה צהיתרא לגו איסורא איירי ובגיט דקאמר דמשמע דכי ליכא צנותן טעם דשרי ה"י היינו כגון שנפל הרצה מן ההיתר צבת אחת לתוך האיסור שנצטל האיסור צבת אחת וא"ת אמאי נקט מחצית לצור משום דראשון ראשון בטל בלאו הכי שרי כיון דלצנוף נשאר ששים של היתר וי"ל דדוקא נקט מחצית היכא דנפיש עמודיה טובא לא בטיל אפילו יש ששים צהיתר: **שנתמדרו** מא"ר"ה. הוא הדין דהוי מצי למימר דתמזן צמי פירות דלא מכשירי: **ורחא דאיכא בוית**. והוא דאיכא רביעית. אלללחא דדמא קאי דפירש צקונטרס וקמ"ל דע"פ שטולו דם לא מחייב **התם**. כגון דמעת עינו וחלצ אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללחא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלי

אם של מת הוא: והוא דאיכא **רביעית**. מן הדם גמור והוא שיעור לעומתא אהל דכתיב (צמצד ו') על נפש מת ובשיעור רביעית הנשמה תלויה: **משקה המם**. כגון דמעת עינו וחלצ אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללחא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלי

אם של מת הוא: והוא דאיכא **רביעית**. מן הדם גמור והוא שיעור לעומתא אהל דכתיב (צמצד ו') על נפש מת ובשיעור רביעית הנשמה תלויה: **משקה המם**. כגון דמעת עינו וחלצ אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללחא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלי

משקה טבול יום משקין היוצאין ממנו במשקין שנוגע בהן. אומר ר"ת דהני משקין שנגע בהן דקאמר לא מיתוקמא אלא במשקין דתרומה דאילו חולין לא מיטמא ואפילו צמעשר נמי שרי כדאמרין (יבמות דף עד:): טבול ועלה אוכל צמעשר ובמשקין דקדש נמי לא קאמר דתנן צפ"י דנדה (דף עא:): צראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר מערה מים לפסח פירוש אבל לא נוגעת דחולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו כדמפרש צגמ' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים פירוש דוקא לקדשים ולא לחולין דלאו כקדש דמו אלמא טבול יום הוי ראשון לקדשים כאילו נגע לטמא מת דיושבת על דם טוהר היא טבולה יום ארוך וא"כ משקים קודש שנגע

כסוי הדם פרק ששי חולין

או **צדס החיה**. צדס היקן של חיה: **רואין אוסו**. שאינו טעון כסוי: **כאילו הוא מים**. ואם היה הדם הזה של שחיטת החיה והעוף ניכר בו חייב לכסות: **אין דם מבטל דם**. ואפילו אין מראית דם ניכרת צמים כמות דם צהמה זה אין דם החיה בטיל דקסבר

מין צמינו לא בטיל: **דם הניסו**. חוץ לגומא: **גבי' חנן הסס**. צשחיטת קדשים: **כשר**. לזריקה: **נפערב צדס הצהמה**. של חולין: **או צדס החיה**. ממש דסתמא חולין: **רואין אוסו**. לדס הפסול: **כאילו הוא מים**. ואם היה דם הכשר ניכר בו כשר: **לא שנו אלא שגפלו מים לתוך דם**. לפיכך כל טיפה וטיפה כשנפלה צטלה הלכך עד שלא תהא בו מראית אודם כשרה: **אינו קן**. שאפילו נפל דם לתוך מים חייב לכסות שאע"פ שצטל ונדחה ראשון ראשון אפ"ה כשהלך ורצה עד שנהפכה מראית המים לדס חוזר דם הצטל וניעור וחשוב דם ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה שאין תורת דיחוי אלל מלות: **כל מראה אדמומית**. כל זמן שיש צדס מראה אדמומית הוי דם לכפרה ולזריקה: **והכשיר את** הזרעים ולקמיה פריך אי מים הוא נמי אכשורי מכשיר: **שסמרו**. שערבו עם מי גשמים שאינם מכשירים אלא היכא דאחשבינהו לירד על הפירות והכל משום דם דהוי משקה אע"ג דלא אחשבה לירד על הפירות מכשיר דתנן (מכשירין פ"א מ"ב) כל משקה שתחלתו לרצון שנחשב למאומה אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר: ופרקינן **מי גשמים נמי כיון דשקיל צמנא: ורמי**. לתוך הדס אחשבינהו לכך **צללחא דדמא** צאותן מים שהם מן הדס עצמן כשהוא נקרש יש צביצותיו ללול כמים ואם יש בו מראית דם מכשיר ואי לא לא: **ענוש כרס**. האוכלו: **והוא דאיכא כוית**. דם גמור: **ומטמא צאהל**. כל זמן שיש בו מראית דם

אם של מת הוא: והוא דאיכא **רביעית**. מן הדם גמור והוא שיעור לעומתא אהל דכתיב (צמצד ו') על נפש מת ובשיעור רביעית הנשמה תלויה: **משקה המם**. כגון דמעת עינו וחלצ אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללחא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלי

אם של מת הוא: והוא דאיכא **רביעית**. מן הדם גמור והוא שיעור לעומתא אהל דכתיב (צמצד ו') על נפש מת ובשיעור רביעית הנשמה תלויה: **משקה המם**. כגון דמעת עינו וחלצ אשה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא**. כלומר לללחא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יוס**. אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלי

משקה טבול יום משקין היוצאין ממנו במשקין שנוגע בהן. אומר ר"ת דהני משקין שנגע בהן דקאמר לא מיתוקמא אלא במשקין דתרומה דאילו חולין לא מיטמא ואפילו צמעשר נמי שרי כדאמרין (יבמות דף עד:): טבול ועלה אוכל צמעשר ובמשקין דקדש נמי לא קאמר דתנן צפ"י דנדה (דף עא:): צראשונה היו אומרים היושבת על דם טוהר מערה מים לפסח פירוש אבל לא נוגעת דחולין שנעשו על טהרת הקדש כקדש דמו כדמפרש צגמ' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים פירוש דוקא לקדשים ולא לחולין דלאו כקדש דמו אלמא טבול יום הוי ראשון לקדשים כאילו נגע לטמא מת דיושבת על דם טוהר היא טבולה יום ארוך וא"כ משקים קודש שנגע

מסורת הש"ס

א] ז"ל הוא מים, ב] פסחים סה: מנחות כב: נדה עא: [ובחים לה. לו. עת. עט.], ג] לנעיל פג: ד] ובחים עו: מנחות כב, ה] [ובחים עת.], ו] [ב"י ז"ל, ז] [ז"ל הר"ש פי' מ"ו דמכשירין כבוד בכל הספרים תנן התם ואינה משנה צשום מקום אלא ברייתא היא זו ע"ש ועי' חז"ל דהכא ד"ה תנן כו', ח] [מוקפתא דאלול פ"ד ה"ה ומוקפתא דמכשירין פ"ג ה"ט, ט] נדה עא: [טבול יוס פ"ב משנה א], י] [נמשנה לזמא ה"י ג' חיות וכן משמע קלמ' מפרשי"י ד"ה משקין וכו', יא] [ב"א: לזריקה, יב] צ"ל וניעור, יג] עיין רש"א, יד] צ"ל צמנתמא, טו] נ"ע"ע חז"ל פסחים יד. ד"ה דאיכא,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תנן וכו' ונראה דברייתא היא. ע"י בשר שצב פ"א דהוריות סי' ל"ב:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א] בא"ד (שחלקנו לשים ועשינו ממל' אלל וכו' דבור חדש) דמעוררת טומאה ליכא מאן דפליג. נ"ב ע"י צ"ק ק' ע"ב צמנו" ד"ה אומר לו וכו' כמצינו גבי הכי וז"ע:

מוסף רש"י

דם הניתר. למחוק חוץ לגומא ששוחט בה, ודס שגל הסקין חייב לכסות (לע"י צב). דם שנתערב. דם דקדש (מנחות כב). תוצריב בין. שהוא אדום ואין מראה ניכר בו, רואין אותו. יין, כאילו הוא היה ואומדן אם היה דם שנתערב כאן ניכר צמים הללו כשר לזריקה (ובחים עו. ועי' מנחות טח). **דרם הבהמה**. של חולין רואין אותו. של חולין, כאילו הוא מים. ואומדן אותו אם היה דם הזבח ניכר כשר, ואע"פ שהחולין רצין עליו (ובחים טח). **אין דם מבטל דם**. דמין צמינו לא בטיל ואפילו טיפה לתוך כלי גדול כשר לזריקה (שם). **לא שנו**. דלס ים בו מראית דם כשר ואע"ג דרובא מים, אלא שגפלו מים לתוך דם (שם עח). **ולענין כסוי**. דתנן ביה נמי כי האי גונא מתערב צמים אם יש בו מראית דם חייב לכסות, אינו כן. דלפילו תנן דם לתוך מים אם ים בו מראית דם חייב לכסות, ולא אמרינן קמח קמח בטיל ליה (שם). **אין דהוי אצל מצות**. ואע"פ שנדחה טיפה ראשונה שנפלה לתוך המים ולא היה מראיתו ניכר ונפטרת מן הכסוי, אפילו הכי כי הדר נפל טיפה שניה חזרה ראשונה וניעורה להצטרף עמה, וכי נפל עד שהספיק מים למראה דם חוזר ונראה לכסוי ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה, דלא שייך דהוי אלא כדכר קדושה (שם).

(א) צרכים ו. [מ.] מנחות לה: סוטה ח. [מגילה טז.], (ב) סוטה שס. מנחות מג., (ג) [מגילה ג: פרש"י] שגל הכהנים, (ד) [ז'ל אמרו], (ה) [פילוקס חיתא רבי אלעזר], (ו) ר"ה כה, (ז) סוכה דף לא: ע"ש היטב, (ח) [דברים כח], ט [מנחות מד.], י [שמות כד], (י) כפר"ה: וספיר לכסף, (יב) [שירויצין ג.], (יג) כפר"ה: אפרה, (יד) [בגמרא שלפניו חיתא רב יהודה וגרסי' ר"ח שם שכתבו חוסי' חיתא רבא],

תורה אור השל"ם

- אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אָקח מקבל אשר קָח ולא תאמר אני תלשתי את אברכי: בראשית יד כג
- וְאָרָא כָּל עַמִּי הָאָרֶץ בִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עֲלֵיהֶּן וְאָרָא מִפְּנֵי: דבריה כח י
- וְאָרָא אֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּחַת רַגְלָיו בַּמַּעֲשֶׂה לִבְנֵת הַסְּפִיר וְכִפְעָצָם הַשְּׁמַיִם לְטוֹהַר: שמות כד י
- וּמִמַּעַל לְרִקְעֵי אֲשֶׁר עַל עֲרֹשֶׁת כִּמְרָאָה אֲבָן סִפִּיר דְּמוּת פֶּסָא וְעַל דְּמוּת הַכֶּסֶּא דְּמוּת כִּמְרָאָה אֲבָן עֲלָיו מְלַמְעָלָה: יחזקאל א כו
- בְּלִדְרֵי רֶק אֲשֶׁר אָבְלוּ וְהַעֲרִים וְחֹלֶק הַנֶּאֱמָרִים אֲשֶׁר הִלְבֹּו אֹתָי: עבר אשכול וממרא הם יקחו חלקם: בראשית יד כד
- לֹא מִרְבָּבָם מִקֵּץ הַעַמִּים חֶשֶׁק יְיָ בָּבָם וַיַּחֲבֵר בָּבָב בִּי אֶתָם הַמַּעַט מִקֵּץ הַעַמִּים: דברים יז
- וַיַּעַן אֲבָרְהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי הוֹאֵלְתִּי לְדֹבֵר אֵל רַאשִׁים כִּמְרָאָה אֲבָן עֲלֵי אֲדָנִי וְאָנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר: בראשית יח כו
- וּבִקְרִי וַיִּרְאִיהָ אֶת כְּבוֹד יְיָ בְּשִׁמְעוּ אֶת הַתְּלַחֲרוֹתָיו עַל יְיָ וַתִּנָּחַן מִה בִּי תַלְתִּינוּ עֲלֵינוּ: שמות טז ו
- וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ דְּרַפַּת אֲדָם וְכוּזוּ עַם: תהלים כב ו
- וַיֹּאמְרוּ הִבֵּה נִבְנָה לָנוּ עֵיר וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בְּשִׁמְשִׁים וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם פֶּן נִפְחֵץ עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ: בראשית יח ד
- וַיֹּאמֶר פֶּרַעַה מִי הִיא אֲשֶׁמַּע בְּקֹלִי לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יִדְעֵתִי אֶת יְיָ וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח: שמות ה ב
- מִי בְּכָל אֱלֹהֵי הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת אֲרַבְּעַם מִיַּד יְיָ בְּיָצִיל יְיָ אֶת יִרְדְּשֵׁלֶם מִיָּדִי: מלכים ב יח לה
- אֲשַׁלַּח עַל בָּבְתִּי עֵבֶר אֲדֻמָּה לְעֵלְיוֹן: מלכים ב יח לה
- נָטָה צָפוֹן עַל תַּחֲוֵי תַּחְלָה אֶרֶץ עַל בְּלִי מָה: איוב כ ו
- מַעֲנָה אֱלֹהֵי קָדָם וּתְמַתָּת וְרַעַת עוֹלָם וַיִּגְרַשׁ מִפְּנֵיהֶן אוֹבִיב וַיֹּאמֶר הַשֶּׁמֶד: דברים כז לו
- וְאֶת כָּל שְׁלָלָה תַּקְבֹּץ אֶת תוֹךְ רַחֲבָה וְשִׁרְפָתָּהּ בְּאֵשׁ אֶת הָעֵיר וְאֶת כָּל שְׁלָלָהּ כְּלִיל לֵלֶךְ אֱלֹהֵיהֶן וְהִקְיָהָ תַל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד: דברים יז יז

אס מחוט ועד שרוך. שלל ראה ליהנות מן הגזל: שרוך. ראועה:

חוט של סבלה. לזליית: ראועה של ספילין. לקשור: בשלמא **רלועה של ספילין**. איכא הנאה דכתיב(י) ויראו ממך: אלו ספילין **צבראש**. אות הן לכל כי שם ה' נקרא עליך: מאי היא. מאי הנאה איכא: **מה נשמה סבלה**.

שהזיקתה תורה לזליית: **שהסבלה דומה לים**. שהחלוץ מן הים הוא עולה אחת לשבעים שנה(י) ומראית דמו דומה לים וים אלו רואין שדומה לרקיע ורקיע דאס ספיר וספיר לכסא הכבוד דכתיב(י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר והוא כענש השמים אלמא שמים דומין לספיר וספיר הוא כסא(י) הכבוד דכתיב כמרצה אבן ספיר דמות כסא וכשהקב"ה מסתכל בכסא הכבוד שלו מוכר צמא(י) וזו שהיא כנגד כל המלות: **הנאלל**. הגזול ואוכל קשה הוא לעשות תשובה: **כאפרכסא**. טרמוי"א: לא **מרצנס**. לפי שאין אחס מרצין עצמכס אלא ממעטין לפיכך חשק כנס כי אחס המעט ממעיטין עצמכס צענוה: **נמרוז**. מלך דזרז הפלגה היה ולכן נקרא שמו^(י) נמרוד שהמריד כל העולם במלכותו על הקב"ה: **מושג אלהים ישבסי**. שנה לו שצעה רקיעים של נחשת ועלה וישג עליהם: **פולה ארץ**. על זכות אותן שנחשזו לצלימה: **שזולס עצמו**. סוגר את פיו ודומה לו צבכרות (דף מ: מ:) פיו צולס ורגליו מצולמות: **ומחסא**. מי שנדרס תחת הכל הוא זרועות עולס: **האמנס אלס**. אומנות יפה היא האלוס אלל **זדק** דהיינו דברי מורה אומן מדברין: **מישיסי**. כמישור ארץ חלקה שנומה לידרס: **צעפר עיר הנדחס**. קס"ד אפר שריפתה: **והא איסורי הנאה ניסו**. דכתיב [דברים יג] לא ידבק וגו' ועציר הנדחת כתיב: **עפר עפרה**. עפר קרקעה: **ורנא אמר**. אפילו צעפר אועפרה(י) מני מותר שכסוי הדס מנזה ולא הנאה שהמלות שמתנו לישראל לא ליהנות נתנו להם לא לשם הנאה נתנו להם אלא גזירת מלך היא עליהם: **לא אס סקע ילא**. ללאו הנאה היא ולכתמלה מיהא לא יתקע משום דמאלי:

^(י)**איילעא אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולס את עצמו בשעת מריבה שנאמר תולה ארץ על בלימה רבי אבהו אמר מי שמשים עצמו כמי שאינו שנאמר וּמִתַּחַת זְרוּעוֹת עוֹלָם** אמר רבי יצחק מאי דכתיב ”וְהָאֱמָנָם אֲלֵם צִדֵּק תִּדְבָּרוּן מִיִּשְׂרָאֵל תִּשְׁפָּטוּ בְּנֵי אָדָם מַה אֱוֹמָנוֹתוֹ שֶׁל אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה יֵשִׁים עֲצָמוֹ כְּאֵלִם יוֹכֵל אֶף לְדַבְּרֵי תוֹרָה תִּלְמוּד לֹמַר צִדֵּק תִּדְבָּרוּן יוֹכֵל יִגִּים דַּעְתוֹ ת”ל מִיִּשְׂרָאֵל תִּשְׁפָּטוּ בְּנֵי אָדָם אמר רבי זעירא ואיתימא רבה בר ירמיה מכסין בעפר עיר הנדחת ואמאי איסורי הנאה הוא אמר זעירי לא נצרכה אלא לעפר עפרה דכתיב ”וְאֵת כָּל שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל תוֹךְ רַחוּבָהּ וְשִׁרְפָתָּהּ מִי שְׂאִינוּ מַחוּסֵר אֲלֵא קְבִיצָהּ וְשִׁרְפָּהּ יֵצֵא זֶה שִׁמְחוּסֵר תְּלִישָׁה קְבִיצָהּ וְשִׁרְפָּהּ וּרְבֵא אֲמַר מִצּוֹת לֹאֻ לִּיהֲנוֹת נִיתְנוּ יִתִּיב רַבִּינֹא וּקְאָמַר לֵה אֵלֵא שִׁמְעֵתָא אִיתִיבִיהּ רַב רַחוּמִי לְרַבִּינֹא ”אִי שׁוֹפֵר שֶׁל עֲבוּדָת כּוֹכְבִּים לֹא יִתְקַע בּוֹ מֵאִי לֹאֻ אִם תְּקַע לֹא יֵצֵא לֹא אִם יֵצֵא לֹאֻ שֶׁל עֲבוּדָת כּוֹכְבִּים לֹא יִשׁוּל מֵאִי לֹאֻ אִם נָטַל לֹא יֵצֵא לֹא אִם נָטַל יֵצֵא וְהִתְנַיִא תְּקַע לֹא יֵצֵא נָטַל לֹא יֵצֵא אֲמַר רַב אִשִּׁי הֲכִי הִשְׁתֵּא הֵתָם שִׁיעוּרֵא

כסוי הדם פרק ששי חולין

פמ.

יצא זה שמחוסר תלישה בו'. מכאן נראה לפסול גט שנכתב על הקלף ואח"כ חתכו דהתם נמי דריש וכתב ונתן מי שמחוסר כתיבה ונתינה ילא כו' דטפי נראה חזור גט המחובר לקלף גדול מחזור עפר לעיר הנדחת דחשיב הכא מחוסר תלישה ושם צפ"צ דגיטין (דף כא:) כתוב:

באורך כל האורך:

והתניא תקע לא יצא נטל לא יצא. הא"ל לאחויי מתני'

לדולב הגזול (סוכה דף כט:.) של אשרה ושל עיר הנדחת פסול אלא ניחא ליה להציא הך דרייתא דקמני צה שופר ולולב וא"ת דצפרק ראוהו צ"ד (ר"ה דף כח.) אמר ט"ר צ שופר של עדות כוכבים לא יתקע צו ואס תקע צו ילא וכן צפ' מלות חלילה (יבמות דף קג:.)

אמר רבא החוללת בסנדל של עדות כוכבים חלילתה כשרה ולא אמרינן דמתמת שעררה וי"ל דהכל צעודת כוכבים של ישראל דאין לה ציטול אכל דעודד כוכבים דיש לה ציטול לא מתמת שיעוריה וכי האי גוונא משני פרק לולב הגזול (סוכה דף לא:) אהא דאמר רבא לולב של עדות כוכבים אס נטל ילא ופרקי מתמיתין לדולב של אשרה פסול ומשני באשרה דמשה וא"ת עדות כוכבים דעודד כוכבים מכי אגצהה הויא דישראל כדאמר צפרק כל הללמים (ע"ז דף מג.) גזירה דלמא מגצינה לה והדר מצטל לה וי"ל כגון שהגצינה השופר והסנדל על מנת שלא לקנותו דהא תנן צמנעל שאין שלו חלילתה כשרה ולולב איירי צי"ט שני ובסוכה הוה מני לשנייי דמתנייתין צי"ט ראשון ולא הוה לריך לאוקמה באשרה דמשה אלא משום דקמני אשרה דומיא דעיר הנדחת דאפי' צי"ט השני ור"ת מפרש דכולהו צעודת כוכבים דעודד כוכבים וכלן קודס ציטול והתם לאחר ציטול ולאחר ציטול נמי לכתמלה לא יטול ולא יתקע ולא יחלוץ דמאלי לענין מזהו לפי שהי עליה שם עדות כוכבים אפי' אח"ל דשרי לכסות צעפר עדות כוכבים לכתמלה כמו צשל עיר הנדחת לא דמי כיסוי לחלילה דלענין כסוי לא חייסין ממאי דמאלי והא דמשני בסוכה באשרה דמשה ולא משני דצעודד כוכבים וקודס ציטול משום דמי נקנץ הלולב מן הדקל נצטטל ובפרק מלות חלילה (יבמות קג:) דמפליג צין סנדל של עדות כוכבים לסנדל של תקרצות עדות כוכבים דאין לו ציטול ולא מפליג (א) צנטל עדות כוכבים גופיה צין אחר ציטול לקודס ציטול ויש לומר מילתא אגב אורחיה קא משמע לן דתקרצות עדות כוכבים אינה צטלה עולמית וההוא דראוהו צ"ד קשה טפי דמפליג התם רבא צין שופר של עדות כוכבים לשל עיר הנדחת דצשל עדות כוכבים גופיה היה יכול לחלק לפירוש רצינו תס צין אחר ציטול לקודס ציטול ומיהו על כרחק צריך לאוקמה לאחר ציטול כדברי ר"ת לספרים דגרסי רצ יהודה דאי קודס ציטול

הגזל (סוטה יז.) לחוט של תכלת. כנגד מחוט, ורלועה של ספילין כנגד דלואיכ הנאה דכמני וכי' (שם.) אלו תפילין שבראש. שמתוך חס' רוצ השס שצין וול"ת (מנחות לה: יע"ש ד"ה קשר שהכוונה לתפילין של הקב"ה(י). אלא חוט של תכלת מאי היא. מאי הנאה איכא (סוטה יז.) מה נשתנה תכלת. שהזיקין הכמוז לזליט (שם) שמתו

הא רצ יהודה אית ליה התם דבשופר של עיר הנדחת לא ילא משום דמלות ליהנות ניתנו אך נראה דרבא גרסינן ולא רצ יהודה דלא מפרש התם טעמא דבשופר של עיר הנדחת לא ילא משום דכתמתי מתמת שיעוריה ולרצ יהודה הוה ליה למימר משום דמלות ליהנות ניתנו:

הדרן עלך כסוי הדם

הקב"ה למא(י) וז (מנחות מג:.) שתכלת דומה לים. שנעט צו נסיו לישראל (שם.) ורקיע לכסא הכבוד. ומתה תמלת מוכר היושג על כסא, ועוד נאה לישראל שיהא דמות כסאו עליהם, שנאמר ותחת רגליו וגו' דהיינו רקיע (שם) כגל למדת שגל המקיס מלות זליט הקביל פני שבינה, והכי תנא לה בספרי, ואינאטריכו הני משום דלא אשכחן קרלא אלא ברקיע שדומה לכסא הכבוד, הילכך תכלת דומה לים וים דומה לרקיע, דתכלת לא דמי לרקיע כל כך אלא דומה לדומה, כמו תכלת

שופר של 'עבודת כוכבים' ששימשו צו לע"ז ונאסר בהנאה (סוטה יז.) שופר של 'עבודת כוכבים' ששימשו צו לע"ז לכנד לפניה קרקע, אי מני שבעיתה צוללם

הדרן עלך כסוי הדם

עין משפט ור מוצה

מב א מיי פ"ח מכלות שופר הלכה ג ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סגמ עשין מנ טו"ע א"ח ס"י תקפו סעיף ג:
מב ב מיי פ"ח מכלות לולב הלכה א ועיין בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סגמ עשין מד טו"ע א"ח סימן תרמט סעי' ג:

גזיון הש"ס

גב' מחוב. עיין רש"י בחומש פ' תולדות נח ט' כג ונבל"ם שם:

הנחות הב"ח

(א) תנא ד"ה וסתא וכו' ולא מפליג בסנדל עדות כוכבים גופיה:

לעיי רש"י

טרומי"א [טרומיא"ה]. אפרסת.

שיטה מקובצת

א רובא אמר אפי' בעפר שריפתה נמי מותר:

רבינו גרשום

כאפרסת זו היא קופה מנוקבת שעל גבי הרהיים שמקבלת כל החטים שמביאין לטחון. וכתבי תולדה ארץ על בלימה חלמה דבר שהוא כאין. שבויה עצמו כלומר ששוק. ת"ל מישרים תשפטו בני אדם כלומר לענין תורה שהיא מישרים ותשפט צריכה שלא תגסיר דעתכם עליה. אלא לפער עפרה כו' קרקע ששורפה עיר הנדחת עליה יצא זה ממחוסר תלישה כלומר שאינו חשוב עיר הנדחת: רבא אמר מצות לא ליהנות ניתנו. כלומר לא תימא דמעפר עפרה מכסין אלא מעפרה ממש מכסין אלא מעפרה ממש מכסין דמצוה אין תשובה הנאה. יתבי רבינא וקאמר לה להא שמעת'. כלומר הא שמעת' דרבא. לולב ושופר שיעורא בעינן כלומר לולב בעינן ד' ספחים ושופר כרי שיאחזנו ויראה ספת לכאן וספת לכאן

מוסף רש"י

אם מחוט ועד שרוך נעל. שהכרת ענמו מן הגזל (סוטה יז.) לחוט של תכלת. כנגד מחוט, ורלועה של ספילין כנגד דלואיכ הנאה דכמני וכי' (שם.) אלו תפילין שבראש. שמתוך חס' רוצ השס שצין וול"ת (מנחות לה: יע"ש ד"ה קשר שהכוונה לתפילין של הקב"ה(י). אלא חוט של תכלת מאי היא. מאי הנאה איכא (סוטה יז.) מה נשתנה תכלת. שהזיקין הכמוז לזליט (שם) שמתו

הקב"ה למא(י) וז (מנחות מג:.) שתכלת דומה לים. שנעט צו נסיו לישראל (שם.) ורקיע לכסא הכבוד. ומתה תמלת מוכר היושג על כסא, ועוד נאה לישראל שיהא דמות כסאו עליהם, שנאמר ותחת רגליו וגו' דהיינו רקיע (שם) כגל למדת שדומה לכסא הכבוד, הילכך תכלת דומה לים וים דומה לרקיע, דתכלת לא דמי לרקיע כל כך אלא דומה לדומה, כמו תכלת

שופר של 'עבודת כוכבים' ששימשו צו לע"ז ונאסר בהנאה (סוטה יז.) שופר של 'עבודת כוכבים' ששימשו צו לע"ז לכנד לפניה קרקע, אי מני שבעיתה צוללם

הדרן עלך כסוי הדם